

СТ А Н О В И Щ Е

От: Проф. Тодорка Игнатова Костадинова, д.и., заместник ректор на Медицински университет – Варна, професор във Факултет по обществено здравеопазване, ул. „Марин Дринов“ 55, Варна 9002, тел. 052 677 089, 0889 588 408,
e-mail: kostadinova@mu-varna.bg,

член на научно жури съгласно Заповед № Р-109-285/30.05.2018 г. на Ректора на Медицински университет – Варна

Относно: процедура за заемане на академична длъжност „Професор” по професионално направление 3.6. право, научна специалност - **Гражданско и семейно право (Медицинско право)** към Факултет по обществено здравеопазване, Катедра: „Социална медицина и организация на здравеопазването“, при Медицински университет „Проф. д-р П.Стоянов“ (МУ) - Варна.

Настоящият конкурс за заемане на академичната длъжност “Професор” е обявен в ДВ, бр. 36 от 27.04.2018 г. и в него участва един кандидат – **доц. Мария Атанасова Вълканова, доктор по право в катедра Социална медицина и организация на здравеопазването при МУ- Варна.**

Съгласно заповед № Р-109-285/30.05.2018 г. на Ректора на Медицински университет – Варна съм член на научното жури, изготвящ становище по настоящата процедура.

За конкурса доц. Мария Вълканова, доктор е представила необходимите документи, съгласно изискванията на ЗРАСРБ и Правилника за развитие на академичния състав на МУ- Варна.

1. Общо описание на представените материали по конкурса

Представените документи, удостоверяват изпълнение на изискванията за заемане на АД „Професор“. По количествени показатели на критериите за присъждане на академичната длъжност „Професор“, на основание ПРАС в МУ - Варна, научната продукция, представена от доц. Мария Вълканова надхвърля изискванията за АД „Професор“.

Монографичният труд на доц. Мария Вълканова: **„Професионалният риск и**

отговорността в медицината - гражданскоправни аспекти“ е едно завършено изследване, което заема своето достойно място сред новаторските изследвания, обогатяващи научния профил на Медицински университет - Варна. Монографията е структурирана в три глави, предговор от автора и заключение в обем от 156 страници, (в които не са включени библиография, приложения и рецензии). Цитирани са 197 заглавия в използваната литература.

Този монографичен труд на доц. Вълканова е първото комплексно монографично изследване в българската правна литература, което разглежда взаимовръзката между професионалният риск в медицината и отговорността от гледна точка на теорията на гражданското право. В тази връзка по-голямата част от изследванията, които доц. Вълканова представя в монографията си, имат приносен характер като изясняване и анализ на понятията „риск“ в медицината, „разумен лекарски риск“, „професионален риск“, терапевтичен риск“, оперативен риск“.

Отделено е специално внимание на ролята и значението на информираното съгласие при разпределяне на терапевтичните рискове. Доц. Вълканова включва в монографията си и тезата за субективно право на лекаря да предприеме интервенция, съдържаща рискове, със съгласие на пациента.

Във връзка с безопасността на пациентите и професионалната етика на медиците особено ценно е разграничаването на понятията „терапевтичен риск“ и „терапевтична случайност“ в контекста на юридическото понятие „случайно събитие“.

Изследователската смелост на доц. Вълканова достига и до изясняване на съотношението между „случайно събитие“ и „нещастен случай“ в медицината.

В монографията се изследва и изяснява задължението на лекаря и лечебното заведение за сигурност при вътреболнични инфекции и кръвопреливане като са представени български и международни практики в тази сфера.

Монографичният труд на доц. Мария Вълканова е ценно помагало при преподаване и изучаване на рисковете, безопасността на пациентите и защита на интересите на различните страни в системата, в обучителните модули по медицинско право и здравно законодателство за студентите по медицина, фармация, дентална медицина, здравен мениджмънт, както и за другите медицински, здравни и правни специалности.

Научната продукция на Доц. Мария Вълканова за участие в конкурса е както следва:

Вид на научната продукция	За конкурс за „Професор”
Монография – хабилитационен труд	1
Монографии, електронни книги, учебници (вкл. в съавторство)	1

Публикувани статии в списания	• в България и чужбина - 24
Публикувани статии в рецензирани сборници	• в чужбина - 2 • в България - 1

В настоящия конкурс доц. Вълканова участва с една монография и 27 статии, публикувани след получаване на научното звание „доцент“ в Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ - Варна. От тях - 24 са пълнотекстови публикации в български и чуждестранни научни списания; 1- пълнотекстова публикация в български непериодични издания, 2 пълнотекстови публикации в научни сборници в чужбина.

Предоставена е справка за установени 68 цитирания на научни публикации, което свидетелства за разпознаваемостта на кандидатката в научните и академични среди.

2. Обща оценка на учебно – преподавателската работа

Доц. Мария Вълканова е преподавател в МУ – Варна от 1999 г. Според представената справка за учебна натовареност тя изнася лекции на студенти по гражданско и търговско право, медицинско право, правно регулиране на фармацевтичния сектор, както и в курсове за следдипломно обучение. Доц. Вълканова взема участие и в подготовката на институционалната акредитация, програмни акредитации на специалност, в научни форуми, организирани от МУ – Варна и факултета по обществено здравеопазване.

3. Идентифициране на основните научни приноси от представените трудове

За участие в конкурса са предоставени 1 монография и 27 публикации, които могат да бъдат систематизирани в 3 изследователски области, спрямо които се идентифицират и научните приноси както следва:

1) Информираното съгласие на пациента – представен е сравнителноправен анализ на уредбата в други страни на участието на медицинската сестра при вземане на съгласие от пациента; подробно е развит и анализиран институтът на информираното съгласие като правен механизъм за разпределяне на риска в медицината, изследвано и изяснено е понятието за „*терапевтичния риск*“ с оглед на съгласието в медицината.

2) Работа с личните данни на пациента – публикациите на доц. Мария Вълканова на тази тема имат приносен характер в правната литература, а именно - изследвани са въпросите за личните данни на пациента с оглед новата европейска регулация (*в статията „Новият регламент (ес) 2016/679 на европейския парламент и на съвета от 27 април 2016 година относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и някои нови правни понятия, определящи лични данни на пациента“*, сп. Варненски медицински форум, бр. 2, 2017 МУ-Варна, с.151-155, ISSN 2367-5519); проследена е

международноправната уредба на правото на зачитане на личния живот в контекста на защитата на личните данни на пациента; анализирани са важни понятия в областта на европейското законодателство във връзка със защитата на личните данни на пациента в контекста на новите законодателни промени; анализирано е развитието на европейското законодателство относно понятията „медицински данни“, генетични данни и биометрични данни.

3) Законови механизми в Република България за изключване на отговорността на лекаря при предприемане на професионален риск – посочват се недостатъците и пропуските в действащата правна уредба (в статията *„По някои въпроси относно обстоятелствата, изключващи наказателната и административно-наказателната отговорност на лекаря“*, сп. *Социална медицина*, том 1, бр. 3, 2015. с. 41- 44, ISSN 1310- 1757). В същата статия се анализират съществуващите законови механизми в Република България за изключване на отговорността на лекаря при предприемане на професионален риск, посочват се недостатъците и пропуските в действащата правна уредба. Голяма част от монографията: **„Професионалният риск и отговорността в медицината - гражданскоправни аспекти“** е посветена на темата за професионалния риск и я развива в по-широк план.

Всичко това е подплатено както с педагогически опит и умения, така и с професионална правна практика. Тази комбинация утвърждава доц. Мария Вълканова като успешен и адекватен на съвременните предизвикателства изследовател, но в същото време и достъпен академичен преподавател.

4. Критични бележки и препоръки

Считам, че доц. Мария Вълканова напълно удовлетворява изискванията за заемане на академична длъжност „професор“ и нямам критични бележки.

По отношение на препоръките, бих предложила доц. Вълканова да разшири (може и в интердисциплинарен екип) темата за безопасността на пациентите и да публикува резултатите на български и на английски език.

5. Заключение

Като член на Научното жури по обявения конкурс считам, че по отношение на научно-изследователската си дейност и наукометрични показатели кандидатката отговаря на изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България и Правилника на МУ – Варна за преподавателска активност и публикации.

Представена е достатъчно по обем, тематика и практически решения продукция, която представя доц. Мария Вълканова като изследовател и експерт в областта на гражданското и семейното право, в частност – медицинското право.

Нейната научна продукция допринася за решаването на съществени правни, управленски, социални и етични проблеми, включително и темата за работа с личните данни на пациентите в контекста на новите регулации в Европейския съюз.

Кандидатката отговаря на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Правилника на МУ – Варна. Във връзка с това **изказвам положителното си отношение и предлагам на уважаемите членове на Научното жури да гласуват ЗА заемане на академична длъжност „Професор“ от кандидата в конкурса доц. д-р Мария Атанасова Вълканова по професионално направление 3.6. право, научна специалност - Гражданско и семейно право (Медицинско право) към Факултет по обществено здравеопазване, Катедра: „Социална медицина и организация на здравеопазването“, при Медицински университет „Проф. д-р П. Стоянов“- Варна.**

06.08.2018 г.

гр. Варна

Изготвил становището:

/Проф. Тодорка Костадинова, д.и./